

МИСТЕЦТВО В ЧАСИ ПОШЕСТИ / SZTUKA W CZASACH ZARAZY / ART IN THE TIME OF PLAGUE / L'ARTE NEI TEMPI DELL'EPIDEMIA

ART IN THE TIME OF PLAGUE / L'ARTE NEI TEMPI DELL'EPIDEMIA

We should record the signs and symbols of our “plague” times. This is the idea that gave rise to the online exhibition of artworks created during the 2020 coronavirus pandemic. The curators intend to present the exhibition on the websites of the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw (UKSW), of the Modern Art Research Institute of the National Academy of Arts of Ukraine, and of other art institutions that may wish to join the project. The organizers wish to show that high art is not only the way of processing traumatic experiences and tragic events, but also the best reflection of reality, capable of visualizing a startlingly broad spectrum of feelings that arise during the hard moments in life. The ART IN THE TIME OF PLAGUE project is geared towards regaining equilibrium, and the artist's intuition and talent materialized in an artwork are the only foothold available. We hope that the project will manifest the multicolored palette of the artists' experiences in the new unknown reality

Authors: Małgorzata Wrześniak, Oksana Remeniaka

Коли минула перша розгубленість від новин про пандемію і стало зрозумілим, що це надовго, прийшло разом усвідомлення, що насправді ми живемо у неймовірно складний, драматичний, але ж цікавий час. Час переходу, коли відкриваються «щілини між світами», коли зміни відбуваються з такою фантастичною швидкістю, що їх просто не помічаєш, час, який врешті змусив кожного подивитись собі у вічі і оцінити плоди власної діяльності. Наче Всесвіт вирішив виправити ситуацію, керуючись твердженням Монтеня про те, що усі лиха людини — через неможливість залишитись наодинці з собою.

Зазвичай першими реагують на подібні ситуації художники. Саме вони здатні видобути з підсвідомості абстрактне неосмислене та через семантику образу зробити його осмисленим і зрозумілим для реципієнта.

Культурна спадщина людства — від доби середньовіччя й аж до новітніх часів — подарувала нам цілу плеяду есхатологічних творів: «Декамерон» Джованні Бокаччо, «Щоденники чумного року» Данієля Дефо, «Щоденник Самюеля Піпса», живописні твори Амброджо Лоренцетті, Альбрехта Дюрера, Ієроніма Босха, Мікельанджело, Фра Анжеліко; найбільш запитуваним у мережі твором XX-го століття стала за наших днів «Чума» Альбера Камю. Історія людства омиа ідеєю безсмертя, мрії

про яке виходили з глибин людської сутності і транслювались певною системою знаків. Кожна епоха вибирала саме ті знаки, які відповідали укоріненним тенденціям колективної свідомості.

Стало очевидним, що необхідно зафіксувати знаки і символи нашої «чумної» епохи. Так з'явився проект віртуальної виставки творів мистецтва, створених художниками у період пандемії 2020 року. Цю виставку її куратори планують представити на сайтах Католицького університету ім. Стефана Вишинського (Варшава, UKSW), Інституту проблем сучасного мистецтва Національної Академії Мистецтв України, а також інших мистецьких інституцій, які виявлять бажання приєднатись до проекту.

Організатори прагнуть показати, що високе мистецтво є не лише засобом, що допомагає подолати травматичні переживання та трагічні події, але також є найкращим віддзеркаленням реальності, візуалізуючи надзвичайно широку гаму почуттів, що виникають у людини у драматичні хвилини життя. Мистецтво формується душею митця, а душа, стаючи роздertoю поміж крайностями, завжди має особливі переживання. Вона левітує поміж травмою смерті та радістю життя, а тому є в особливий спосіб безпорадною перед обличчям небезпеки. Залишена на самоті, вона стає джерелом напружених, безкомпромісних



Лідія Боднар-Балагутрак (США). Панголін. Хто винен?, акрил, вугілля, колаж на папері, 25,4 x 30,5 см, 2020



Herve Constant. ISOLATION, акрил на папері, 25 x 25 см, 2019
(Private collection, Basel, Switzerland)



Ю. Кох. Суботник, олія на полотні, 40 x 55 см, 2020

роздумів про сенс буття — саме так народжується концепція, яку митець згодом видобуде з себе на полотні чи вирізьбить з каменю.

Сьогодні, у довгі дні пандемії, непевність очікування визначає нашу реальність. Найкращою формою боротьби з непевністю є мистецтво, яке дає кожному — і творцеві і глядачеві — те, чого вони потребують. Радість від гарної, вдалої роботи, поживну насолоду споглядання й влучну жорстку критику, а у найпершу чергу — рефлексію на власні почуття, духовну борню, перехід у реальність поза матерією, споглядання того, що є поза часом і є часткою нас. Мистецтво — це завжди вікно вразливості художника, широко відкрите у незнані світи, в яких ми можемо залишатись собою.

Людина споживачка, самовпевнена і самозакохана, раптом наштовхнулася на непереборну, створену власними руками проблему. Проблема смертельно небезпечна, яка вирвалася з-під контролю, загрожує світовою кризою, руйнацією усталеного, звичного трибу життя. Продукт людської недбалості, нехлюйства, безпорадності з нудною назвою COVID-19 обмежив свободу людини територією особистого помешкання, позбавив суєти і вселив страх.

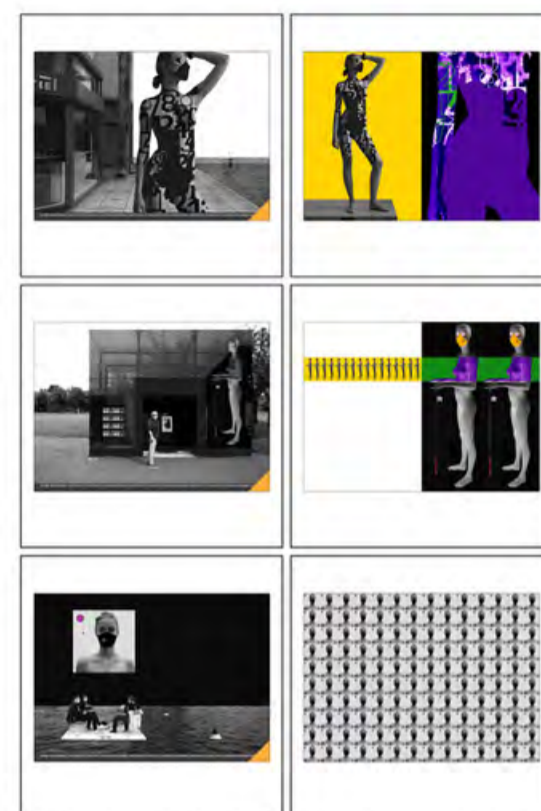
Велика есхатологічна драма епохи постмодерну, постправди, а радше епохи тотальної брехні (бо коли правда зникає, на зміну їй приходить безсоромна вигадлива брехня), потребує нової іконографії, нового осмислення. Саме у моменти,

коли у життя входять страждання, небезпека, страх, паніка, істерія, людина починає замислюватися над сенсом власного буття. Так знаходить свій прояв палка любов до світу земного, а натомість контраст між тліном і утвердженням життя як самостійної цінності стає фактурним і оформлюється вчинками — шляхетними чи нищими, розумними чи руйнівними.

Крізь нетривку усталеність наших звичок починають просвічувати чернеткові начерки нового ставлення до світу, до самих себе, до природи, яка немов шепоче: «Не хочеш змінюватись? То я примушу... або ти зникнеш». Лише художник здатний перетворити ті чернеткові начерки на живописні полотна, розкласти наші страхи на молекули, перевівши їх у динаміку кольору, пластику лінії, лаконічність форми, підказуючи нам у такий спосіб нові сенси і напрямки у бажаній перспективі постпандемічного буття.

Проект МИСТЕЦТВО У ЧАСИ ПОШЕСТІ має на меті віднайти таку внутрішню рівновагу, коли своєрідним і хіба не єдиним опертям є матеріалізовані у мистецькому творі інтуїція і талант митця, спрямовані на прояв всієї різнобарвної палітри людських переживань у новій незвіданій реальності.

Малгожата Вжесняк,
Оксана Ременяка



Альфед Максименко. Серія «Естетика ізоляції», цифровий друк на полотні, 60 x 60 см, 2020



Микола Гончаров. Декамерон, плакат, цифровий друк, 100 x 70 см, 2020



Мар'ян Лунів. Аркан. Розп'яття, олія на полотні, 200 x 180 см, 2020